

in obrambi so krvoločne morske zveri raztrgale in požrle: dva mehanika, tri pomorščake in šest Arabcev, katere so odpluli valovi s krova preluknjane ladje. Prizor, kako so se vrgli psi na žrtve, je bil grozen, ker ni mogel nikdo priskočiti napadenim na pomoč.

Komaj in komaj se je posrečilo nekaterim, da so zapustili razbiti parnik in se rešili na čolnih na samotni korajlni otok. Komaj so izstopili, že so jih sprejele in pozdravile nove grozote. Obala je bilo polna orjaških rakov, kateri so bili oboroženi z 20 cm dolgimi škarjami. Med raki so švigale ogromne podgane. Brodolomci so morali zmetati skupaj in nagromaditi z vso naglico barikade, da so se lahko skrili pred živalskimi napadalci, kojih je lazilo na milijone po otoku. V neprestanih napadih so prebili nesrečniki na strašnem otoku pet dni. Še le na večer petega dne jih je našel parnik, jih rešil zverinskega pekla in jih prepeljal v Sidney.

GOSPODARSTVO Gospodarska obvestila.

Zadružno-gospodarski tečaj. Kakor vsako leto, se prirejajo tudi letos po celi Sloveniji zadružno-gospodarski tečaji, na katerih se predava o stanju kmetijskega zadružništva, o novih nalogah kmetijskega zadružništva in o onih gospodarskih panogah, katere pridejo v prvi vrsti v dotičnem kraju v poštev. Do čim je bil lani obisk na teh tečajih zelo lep, je letos zanimanje v mnogih krajih za te tečaje nepovoljno. V težkih časih, katere preživlja naše kmetijstvo, je gospodarska izobrazba bolj potrebna kot kdaj koli prej, zato je dolžnost vseh merodajnih krogov, kakor voditeljev naših posojilnic in drugih zadrug, kmetijskih podružnic, županov, izobraževalnih društev itd., da agitirajo za obilno udeležbo teh tečajev. V letošnjem letu se zelo trudi kmetijsko ministrstvo, da se na deželi priredi kolikor mogoče veliko kmetijskih tečajev, zato je tem bolj potrebno, da se dela nato, da bodo zadružno-gospodarski tečaji prav dobro obiskani.

Naznanilo.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

obrestuje od 1. januarja 1930 naprej hranilne vloge

brez odpovedi po 5%

proti trimesečni odpovedi po 7%

Rentni davek plačuje hranilnica sama in dobijo vlagatelji obresti v polni meri brez kaknega odtegljaja izplačane.

Za načelstvo: DR. A. JEROVŠEK.

Zadružni tečaj v Mariboru se vrši v času od 20. do 26. januarja 1930. Začetek v ponedeljek dne 20. januarja tega leta ob 9. uri zjutraj v dvorani Zadružne gospodarske banke v Mariboru, Aleksandrova cesta 6. V tečaju se bo praktično poučil vsak udeleženec o poslovanju in knjigovodstvu posojilnic ter vršila sledeča predavanja. V ponedeljek: Zgodovina in razvoj zadružništva. Narodno-gospodarski, npravno-vzgojevalen in socijalni pomen zadrug. V torek: Razne vrste zadrug. Kmečki kredit. Denarne zadrug. V sredo: Dolžnosti in delo članov načelstva. Dolžnosti in delo članov nadzorstva. Seje in občni zbori. V četrtek: Nabavne in prodajne zadrug. Ta dan lahko pridejo k tečaju zastopniki nabavnih in prodajnih zadrug, da se pouče osobito o pospeševanju blagovnega prometa. V petek: Produktivne zadrug. Zadrug in dobrotelost na deželi. V soboto: Načela za sestavo bilanc. Naše bodoče zadružno delo. — Udeleženci bodo obiskali osrednjo vinarsko zadrugo in sadjarsko zadrugo, da spoznajo naprave in poslovanje teh dveh velikih produktivnih zadrug.

VI. vinski sejem v Središču se vrši v običajnih zadružnih prostorih pri g.

županu M. Rakuša v Obrežu v torek, dne 21. januarja tega leta ob 11. uri predpoldne. Na kolodvoru bodo sani, oziroma vozovi in avtomobili na razpolago. — Ker je zrastle letos izredno dobra vinska kapljica, ki bo interesantom na razpolago iz celega ljutomersko ormoškega vinskega okoliša, se vljudno vabijo vsi, ki se zanimajo za staro in novo ljutomersko vino, da stopijo na tem sejmu v direktni stik s producenti, ki jim jamčijo za pristno kapljico po najnižji dnevni ceni. Za toplajedila bo preskrbljeno. Na svidenje torej v torek, dne 21. januarja na vinskem sejmu v Središču.

Ustanovitev kmetijskega referata. — Pri sreskem načelniku Maribor, levji breg, se je ustanovil v svrhu pospeševanja kmetijstva za sreze Maribor levji breg in desni in Konjice kmetijski referat, ki bo vodil odslej vse posle, ki jih je imel prejšnji kmetijski oddelek bivše oblastne samouprave v Mariboru. — Interesenti, ki hočejo imeti kakšna navodila o gospodarstvu, se naj obračajo pismeno ali pa osebno odslej le na tukajšnji urad. Ravno tako naj se odslej naprej pošiljajo semkaj vse vloge za podpore itd., ki so namenjene za kraljevske banske uprave v Ljubljani.

Gospodinjska šola šolskih sester v Ptuj. V Mladiki v Ptuj se prične pod vodstvom šolskih sester letni gospodinjski tečaj s 1. marcem in traja do 31. avgusta. Sprejemajo se deklice, ki so dovršile obvezne šole in ki se žele izobraziti praktično in teoretično v gospodinjsstvu. Starši, ne zamudite prilike in nudite vašim hčeram izobrazbo, ki jim omogoči, da bodo dobre in varčne gospodinje! Natančnejša pojasnila daje vodstvo samo.

V Slovenski Bistrici se vrši v nedeljo, dne 19. tega meseca v hotelu Beograd zadružno-gospodarski tečaj. Začetek ob pol 10. uri predpoldan. Predavalo se bo o zadružništvu, travništvu umetnih gnojilih itd. Pričakuje se obilna udeležba iz celega okraja.

Hoča. V torek, dne 7. januarja tega leta se je začel dvomesečni kmetijski tečaj v Hočah ob dveh popoldne. Otvoril ga je g. ravnatelj

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Dr. O. Ilauinig:

Bil je mož naravnost orjaške postave, na ramenih mu je sedela močna, okrogla glava, od katere so padali dolgi črni lasje na ramena, katera je pokrival črn, z zlatimi nitmi obrobljen in pretkan žametast plašč. Dvoje črnotemnih oči je gledalo izpod močnih obrvi; kazale so odločnost, živahnost, neustrašenost, a zopet neko milino, ki je lastna onemu, ki ima tudi čut za nežno čustvanje.

Gospa zraven njega je bila istotako ponosnega stasa, enakomernega, polnega obraza. Temni črni lasje so se ji vsipavali v dveh močnih kitah čez tilnik, oči so gledale živo, zapovedujoče, imele so poseben blesk, da so vsakega nehote očarale. Nežno-bela polt je kazala na pravo Slovanko. Ko se je nalahno nasmejljala sta se pokazali dve vrsti belih zob, svetlih kakor slonova kost. Temna, žametasta obleka z zlatimi zapon-

3

kami se je oklepala njenega krasnega telesa, okoli katerega se je ovijal širok modrozametast pas, okrašen z dragocenimi kamni, ki so odsevali iz nakita opletenega med lase.

»Kaj pomeni ta zastoj,« se oglasi mlad mož, ki je ravnokar izstopil iz drugega voza. Bil je lepe, krepke postave, črnih las, ljubkega, naravnost nežnega obraza.

»Nič posebnega, moj ljubi brat Franjo, dala sem konjušniku Rudolfiju nekatera povelja zaradi vožnje. Oh, hvala Bogu, da se bližamo Gradcu, že nas pozdravlja Schlossberg.«

»Da, prav imaš,« meni mladi gospod, »kmalu se otresemo prahu, potem pa bo zopet veselo, ko pridemo med družbo.«

»Ah, kaj ta družba,« meni gospa nekoliko vznemoljena, »to so sami licemerci, ki nas gledajo po strani, razni dvorjani iz Dunaja, sami Nemci, ki nas ne vidijo radi.«

»A kadar nas rabijo, nas pa kličejo na pomoč,« oglasi se gospod zraven gospe, »kadar Turki ropajo z orožjem, so kar malodušni ti mehužneži, potem pa smo mi Zrinjski dobri, da krijemo njih hrbte.«

»Dobro, izvrstno, moj svak Peter,« pritrđi živahno mladi spremljevalec, »če bi ne bilo Zrini-

Za dolge
zimske
večere

Karl Mayen

spisi najbolj kratkočasni. Izšli do zdaj trije zvezki po Din 13.— v Cirilovi tiskarni Maribor. Čitajte!

Priol, govoril še je g. dekan Sagaj, potem je g. prof. Simonič predaval o poljedelstvu; razvila se je živahna debata. Udeležencev je bilo nad 70 (30 deklet). Tečaj se bo vršil v nedeljo, oziroma v ponedeljek, torek in četrtek, skozi 7 tednov popoldne od 2. do 4. ure. Predavali bodo strokovnjaki o poljedelstvu, živinoreji, živinozdravništvu, mlekarstvu, kokošjereji, — sadjarstvu, vrtnarstvu, zadrugištvu, kmetijskem pravu, vinarstvu in kletarstvu, higijeni, gozdarstvu in čebelarstvu. Pouk je brezplačen. Ker mnogi ne morejo v kmetijsko šolo, imajo tukaj priložnost, vsaj v glavnem se brez stroškov poučiti o vseh panogah kmetijstva. — Brez strokovne izobrazbe je nemogoč napredek kmetijskega gospodarstva. Zato porabite priložnost in pridite v velikem številu! Udeležijo se lahko fantje in dekleta, možje in žene. — Moški in ženske so udeleženi v vseh posameznih panogah kmetijstva, zato je vsem potreben pouk. Koliko bo mogoče, se bo tudi praktično ogledalo in izdelalo.

Ljutomer. Vsem obiskovalcem ljutomerskih sejmov se daje na znanje, da so ljutomerski sejmi skoro v vseh koledarjih in pratikah napačno vpisani in se objavlja, da se v letu 1930 vrše v Ljutomeru sejmi na sledeče dneve: 14. januarja — živinski sejem, 11. februarja — živinski sejem, 11. marca — kramarski in živinski sejem, 8. aprila — kramarski in živinski sejem, 13. maja — konjski in živinski sejem, 10. junija — kramarski in živinski sejem, 8. julija — živinski sejem, 12. avgusta — živinski sejem, 16. septembra — kramarski in živinski sejem, 14. oktobra — konjski in živinski sejem, 11. novembra — živinski sejem in dne 16. decembra — kramarski in živinski sejem.

Majšperk. Na dan sv. Treh kraljev je pričela pri nas poslovati novo ustanovljena hranilnica in posojilnica. Nadrevizor Vlado Pušenjak je govoril o pomenu kmečkih posojilnic in o varčevanju. Zanimanje za posojilnico, ki bo uradovala vsako nedeljo po rani sv. maši, je veliko. Vsi farani bodo tekmovali med seboj glede pridobivanja hranilnih vlog, med delavstvom se agitira za to, da bi vsak delavec vsak teden vložil vsaj 10 Din v posojilnico. Meseca februarja nameravamo prirediti zadrugišno-gospodarski tečaj, da se še bolj poučimo o velikem pomenu zadrugištvu in o raznih gospodarskih panogah.

Braslovče. Pri nas se dobro razvijajo naše gospodarske in prosvetne organizacije. V nedeljo, dne 5. januarja se je vršil predpoldan občini zbor kmetijske zadruge, zvečer pa prireditvev pevskega društva s petjem in gleda-

liško predstavo. Na občnem zboru kmetijske zadruge je predaval nadrevizor Vlado Pušenjak o gospodarskem položaju, o gospodarski krizi in o delovanju blagovnih zadrug. V debato je posegel g. M. Bošnjak, ki je podal zelo primerne nasvete za zboljšanje gospodarskega položaja. Računski zaključek zadruge za 9. poslovno leto izkazuje zelo lep napredek in priča o nesebičnem delu voditeljev zadruge. Blagovni promet zadruge je od leta do leta večji, njen rezervni zaklad se množi, zadruga potrebuje od leta do leta manj kredita, in bo v doglednem času lahko izhajala z lastnimi sredstvi. Člani zadruge so zelo zadovoljni z doseženimi uspehi in bodo v bodoče še bolj ko doslej vso blagovno poslovanje vršili potom kmetijske zadruge. Zadruga je v zadnjem času vnovčila precejšnje množine kmetijskih pridelkov in bo v bodoče temu poslu posvetila še več pozornosti. Vsak zaveden kmet v okolišju zadruge mora postati njen član. Naj nam bodo v vzgled kmetje v okraju Gornji grad, kateri imajo v svojem okraju 5 dobro idočih nakupovalnih in prodajnih zadrug. Imeti moramo pred očmi, da so zadruge regulatori cen, ki omogočajo kmetu, da se osamosvoji tudi pri nakupu potrebščin in prodaji kmetijskih pridelkov. Tudi naša ljudska posojilnica je že izdelala svoj računski zaključek, ki izkazuje zelo ugodne rezultate. — Krog vlagateljev posojilnice je vedno večji, pa tudi oni, ki potrebujejo kredit, se radi oglašajo pri posojilnici. Prihodnje leto bodeta slavili kmetijska zadruga in ljudska posojilnica s primerno slavnostjo desetletnico svojega obstoja. Potruditi se hočemo v letu 1930, da bo uspeh v tem 10. poslovnem letu obeh zadrug še mnogo lepši ko v prejšnjih letih.

Frankolovo. V četrtek, dne 9. januarja se je pri nas vršil prav dobro obiskan zadrugišno-gospodarski tečaj. Nadrevizor g. Vlad. Pušenjak nam je podal jasno sliko našega gospodarskega položaja, orisal hmeljsko krizo in naložilo zadrugištvu glede vnovčenja in izvoza kmetijskih pridelkov. Kmetijski strokovnjak inž. J. Oblak je temeljito in obširno razpravljal o pospeševanju živinoreje, o pridelovanju krme in nas vzpodbujal k napredku v kmetijstvu. Bolj ko doslej se bomo v bodoče oklepali kmetijske podružnice in naše stare posojilnice, ki že 30 let vneta deluje v prosopek kmetijstva, ker smo prepričani, da se bo kmečki stan le potom organizacije, potom združenja ojačil in dosegel ugodnejše gospodarske razmere. Večkrat še želimo gospodarska predavanja!

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg dne 11. januarja tega leta so pripeljali špeharji na 75 vozeh 250 zaklanih svinj, kmetje 6 voz krompirja, 8 vozov sena, 4 otave in dva slame. Svinjsko meso so prodajali po Din 15 do 30, špeh od 18 do 21. Krompir 0.80—1.50 Din. Seno 75—100, otava 80—90, slama 50—60 Din. Pšenica 3, rž 2.50, ječmen 1.75—2, oves 1.75, koruza 2—2.50, ajda 2, ajdovo pšeno 5, proso 3.50, fižol 3.40 Din. 1 kokoš 30—50, piščanci 40—70, puran 80—120, domači zajec 15—27 Din. Zelje 1 glava 1—3 Din. Čebula 3—3.50, česen 10 do 12 Din. Kislo zelje 4, kisla repa 2 Din. Jabolka 4—10, hruške 6—8, suhe slive 10—12 Din. Mleko 2.50—3, smetan 12—14, surovo maslo 44 do 48, jajca 1.50—1.75, med 18—20 Din.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem v Mariboru dne 10. januarja je bilo pripeljanih 85 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 7 do 9 tednov stari od Din 150 do 200; 3 do 4 mesece stari od Din 350 do 400; 5 do 7 mesecev stari od Din 450 do 500; 8 do 10 mesecev stari od Din 550 do 850; 1 kg žive teže so prodajali od Din 10 do 12.50; 1 kg mrtve teže pa od Din 17 do 18. Prodanih je bilo 69 komadov.

Nekaj misli o kmetijski zvezi.

Troje označuje slovenskega kmetovalca ter mu daje smer in vsebino življenja: zemlja, materina beseda in vera.

Iz zemlje takorekoč vzkljuje, v njo izlije svoj znoj, da z žuljavimi rokami pridelava za sebe in druge dragi kruhek in v to zemljo truden in zdelan položi svoje telo, kakor orok v naročje svoji materi.

V svojem materinskem jeziku govori s svojci in z Bogom; zato ga ljubi, spoštuje in cení. In že dolgo ne bi bilo te besede, ako bi je ne ohranil kmet in njegovi sinovi.

Svojo zemljo in svojo besedo pa je ohranilo naše ljudstvo kljub vsem viharjem v zgodovini in kljub vsem prizadevanjem številnih nasprotnikov, ker je verovalo v Boga. Starši in Cerkev sta že otroka učila, a v zrelejši dobi je

skih in Frankopanov, Nadasdyjev ter drugih plemenitašev, bi dunajski nemški mehkužneži ne mogli plesati tako veselo in brezskrbno ter se vdajati razkošnim veselicam; prepuščajo nam skrb, da čuvamo na mejí.«

»Če jim še sedaj pomagamo,« poseže vmes gospa in oči se ji zaiskrijo, »tako bomo stavili tudi pogoje, da bodo vedeli, da smo mi Hrvatje tudi narod, ki zna sam vladati in ne igrati vloge sužnja.«

»Premilostljiva gospa grofica,« spregovori Rudolfi, ki je zdajci prijezdil k vozu, »vse je pripravljeno za nadaljevanje vožnje, solnce se že nagiba in tam za Šekelnom se zbirajo temni oblaki.«

»Tedaj naprej,« veli nagovorjena, »v Ravberhofu izstopimo, Rudolfi, saj veste, grof Viljem Tatenbah nas je povabil v svojo palačo.«

Rezko Rudolfovo povelje se zdajci zasliši, vsak je zavzel svoj prostor in potovanje se je zopet nadaljevalo.

Ko je stalo solnce še nekoliko nad hribom, na katerem se je svetila mala cerkva sv. Ivana in Pavla, so odprli čuvaji močna železna vrata na južnovzhodni strani mesta Gradca in cel si revod se je naglo pomikal proti ponosnemu polop-

ju Ravberhof, kjer je prebival Viljem Leo grof Reinsteinski in Tatenbah, vitez reda Joaniterjev in veliki prijor, tajni svetnik in predsednik vojne sveta.

Kdo so bili ravno došli gostje, je bralec lahko uganil. —

Bili so to Peter Zrinjski iz rodu slavnih Zrinjskih s svojo soprogo Ano Katarino rojeno Frankopan, sestro Frana Frankopana, iz starodavne rodovine Frankopanov, katerih člani so že igrali v zgodovini zadnjega Babenberžana, Friderika Prepirljivega ter Hohenstaufa Konradina posebno vlogo.

Rudolfi je bil je že dolgoletni konjušnik grofice Zrinjske. Bil je po rodu Italijan, ki je imel tudi vse lastnosti tega naroda. Dičila pa ga je lastnost, da je bil svoji gospodinji zvesto vdan in je tudi natančno izvrševal njena povelja. Ravno radi svoje živahnosti, pogumnosti ter zvitosti se je prikupil grofici v toliki meri, da je bil nekak zaupnik njenih tajnih zadev.

Z velikim veseljem so bili sprejeti došli gostje po gostitelju grofu Viljemu Leopoldu Tatenbahu, s katerim se je spoznal grof Zrinjski na Dunaju ob prišli posvetovanj zaradi bojnih načrtov zoper Turka. Že prileteli, a vedno ponosni, sicer pa

Ste naročeni na listi

NEDELJA

Izbija vsak teden? prinaša vsakokratno nedeljski evanđelj in razlago ter druge poučne verske članki, razenkrat pa tudi lepo povest. Otroni nje ljube Gospe in mišne zgoštevke za določno stane mesečno le 2.— (plačilo 24.— Din). Se danes si naročite Nedeljo po domovini in v prihodnosti v Uprava NEDELJE, Maribor, Slovanski trg 20.